

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії і спеціальних методик

ЗАТВЕРДЖЕНО
 на засіданні кафедри
 логопедії і спеціальних методик
 протокол № 1 від 27 серпня 2021р.
 Завідувач кафедри
 _____ **Олексій ГАВРИЛОВ**

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ
ДВС –04

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Викладач (викладачі)	Глоба Олександр Петрович
Контактний телефон	(067) 970-47-90
E-mail	kaflogoped@ukr.net, kaflogoped@kpnu.edu.ua
Профайл викладача	https://logo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/havrylov-oleksij-viktorovjch/
Назва освітньої програми	01 Освіта/Педагогіка 016 Спеціальна освіта ОПП: Спеціальна освіта. Логопедія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Статус дисципліни	Дисципліни вільного вибору студента
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8369

ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ

Міждисциплінарні зв'язки	«Педагогіка інклюзивної освіти», «Практична психологія в спеціальній та інклюзивній освіті», «Логопедія».
Мова викладання	українська

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання		2021-2022	2021-2022
Семестр вивчення		3	4
Кількість кредитів ЄКТС		4	4
Загальний обсяг годин		120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять		40 год.	14 год.
Лекційні заняття		16 год.	6 год.
Практичні заняття		24 год.	8 год.
Семінарські заняття		-	-
Лабораторні заняття		-	-
Самостійна та індивідуальна робота		80 год.	106 год.
Форма підсумкового контролю		залік	екзамен
Анотація курсу	Навчальна дисципліна "Логопедична робота в умовах інклюзії" передбачає забезпечення знаннями здобувачів вищої освіти про теоретичні та практичні основи професійної діяльності вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі.		
Консультації з навчальної дисципліни		Онлайн-консультації або очні консультації (згідно графіка)	
Мета і завдання курсу		Метою викладання навчальної дисципліни "Логопедична робота в умовах інклюзії" є опанування здобувачами вищої освіти науково-теоретичними основами інклюзивної освіти: сутність, завдання та принципи; організацією освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти; особливостями професійної діяльності вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі.	
ФОРМАТ КУРСУ			
Форми та види проведення навчальних занять		Форма навчання – денна / заочна Види навчальних занять: лекційні, практичні заняття, самостійна робота	
Методи та форми контролю		Методи контролю: опитування на практичних заняттях, участь в дискусіях, вирішення проблемних кейсів, тощо. Форми контролю: залік.	
Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання		Технічне комп'ютерне забезпечення для показу презентацій, відео матеріалів.	
Індивідуальні завдання		Вивчення наукової літератури з предмету, розробка презентацій, модернізація логопедичних методик, реферати, індивідуальні або групові проекти.	
Інтегральна компетентність (ІК) Загальні компетентності (ЗК) Спеціальні (фахові) компетентності (СК)		ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та	

логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати методичне та інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний логопедичний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-13. Здатність будувати гармонійні стосунки з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СХЕМА КУРСУ						
Денна форма						
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль І						
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ						
Тема 1. Теоретико-методичне забезпечення інклюзивного навчання	14	2	2	-	6	4
Тема 2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти.	14	2	2	-	4	6
Тема 3. Шляхи практичної підготовки логопедів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища	14	2	2	-	6	4
Тема 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.	14	2	2	-	4	6
Тема 5. Організація роботи логопеда в інклюзивних групах закладу дошкільної освіти	16	2	4	-	8	2
Тема 6. Професійна діяльність логопеда в інклюзивних класах закладу загальної середньої освіти	16	2	4	-	8	2
Тема 7. Надання корекційно-розвиткових послуг логопедом інклюзивно-ресурсного центру	16	2	4	-	4	6
Тема 8. Особливості професійної діяльності вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі.	16	2	4	-	4	6
Разом за змістовим модулем І	120	16	24	-	80	
Разом годин	120	16	24	-	80	
Заочна форма						
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Необхідність дотримання обов'язкових принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності в КПУ https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності <https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>
2. Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою організації освітнього процесу. Про неможливість відвідування занять з поважних причин мають завчасно повідомляти викладача (-ів). Деталі за покликанням: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>
3. Підтримується креативна ініціатива здобувача (-ів) вищої освіти.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Форми оцінювання	Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю. Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи). Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі. https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWU4B0hXDwe08FZrsfoQ
-------------------------	---

Таблиця 1

Таблиця 1.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
			відмінно	зараховано
90-100	A (відмінно)	10		
82-89	B (дуже добре)	25		
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	

60-66	Е (достатньо)	10		
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

Перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю	1. Розкрийте механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві. 2. Визначте відмінності наявного освітнього процесу та інклюзивного освітнього процесу. 3. Розкрийте переваги інклюзивної освіти для різних учасників освітнього процесу. Акцнтуйте увагу на логопедичному аспекту. 4. Розкрийте основні положення міжнародних документів, що регламентують право на інклюзивну освіту. 5. Що означає поняття «розвиток людини»? 6. Які існують етапи розвитку дитини? Акцнтуйте увагу на мовленні. 7. Якими є зовнішні (екзогенні) і внутрішні (ендогенні) чинники розвитку дитини? 8. Які існують зміни та модифікації у вікових періодах розвитку? 9. Що таке сензитивний період розвитку дитини? Які сензитивні періоди розвитку мовлення ви знаєте? 10. Що означає поняття «порушення розвитку дитини»? 11. Які існують класифікації психофізичних порушень розвитку? 12. Що означає поняття «особа з особливими освітніми потребами»? 13. Які існують категорії дітей з особливими освітніми потребами? 14. Що означає поняття «соціалізація дитини з особливими освітніми потребами»? Яка роль в цьому відводиться комунікації? 15. У чому відмінність між поняттями «соціалізація дитини», «розвиток особистості», «виховання», «освіта»? 16. Якою є роль сім'ї в соціалізації дитини з особливими освітніми потребами? 17. Вкажіть, з яким порушенням дитина з особливими освітніми потребами відвідує заклад освіти з інклюзивним навчанням і спроектуйте етапи соціалізації конкретної дитини. Відповідь обґрунтуйте. 18. Які основні завдання стоять перед командою психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами? 19. Хто входить до складу команди психолого-педагогічного супроводу? 20. Як відбувається організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу? Опишіть. 21. Як Ви розумієте роль батьків у команді психолого-педагогічного супроводу? 22. Як відбувається взаємодія між командою психолого-педагогічного супроводу та інклюзивно-ресурсним центром? 23. Що таке «індивідуальна програма розвитку»? Яка роль логопеда в цій програмі. 24. Які розділи індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами Ви знаєте? Виділіть логопедичний
--	---

	аспект. 25. У чому полягають особливості вивчення потенційних можливостей і потреб учня під час розробки індивідуальної програми розвитку? Яка роль мовлення в цьому. 26. Які види адаптацій освітнього процесу Вам відомі? 27. У чому полягає відмінність між індивідуальним навчальним планом та індивідуальною навчальною програмою? 28. Що таке спільне викладання? Наведіть приклади моделей спільного викладання в інклюзивному класі з використанням логопедичної допомоги. 29. Які приклади технологій подолання навчальних і поведінкових труднощів в інклюзивній освіті Ви можете назвати? Акцентуйте увагу на логопедичному супроводі 30. Наведіть приклади технологій адаптації освітнього середовища. Які ви знаєте технології розвитку мовлення. 31. У чому полягають особливості навчання і розвитку дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності? Які проблеми з комунікацією у них виникають і напрямки їх подолання. 32. Які особливості навчання і розвитку дітей з порушеннями слуху? Які проблеми з комунікацією у них виникають і напрямки їх подолання. 33. У чому особливість навчання і розвитку дітей з порушеннями мовлення? 34. Як Ви розумієте сутність поняття «додаткові освітні послуги»? Які логопедичні послуги ми можемо віднести до додаткових. 35. Які етапи надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг)? Акцентуйте увагу на логопедичному підході. 36. Наведіть приклади видів додаткових психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг) для дітей з особливими освітніми потребами. 37. Мета та завдання професійної діяльності вчителя-логопеда в інклюзивних групах закладу дошкільної освіти 38. Мета та завдання професійної діяльності вчителя-логопеда в інклюзивних класах закладу загальної середньої освіти 39. Особливості професійної діяльності логопеда інклюзивно-ресурсного центру 40. Корекційно-педагогічна діяльність вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі. 41. Діагностична робота вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі. 42. Корекційно-розвивальна робота вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі. 43. Організаційно-методична робота вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі. 44. Консультативно-просвітницька робота вчителя-логопеда в інклюзивному освітньому просторі.
Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)	Основна: 1. Вознюк О. Особливості професійної діяльності спеціалістів психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі: методичні рекомендації. Житомир: КЗ «ЖОПППО» ЖОР, 2019. 68 с. 2. Данілавичюте Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному

	навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / Е.А. Данілавичуте, С.В. Литовченко; За заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с. 3. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / М. Таранченко, Ю.М. Найда / За заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 124 с. 4. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. Київ: Педагогічна думка, 2007. 458 с. 5. Порошенко М.А. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2018. 252 с. Допоміжна: 1. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 164 с. 2. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів : навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Київ, 2010. 96 с. 3. Колупаєва А.А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Е.А. Данілавичуте, С.В. Литовченко. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с. 4. Ленів З. Особливості реалізації інклюзії та підготовки відповідних фахівців: проблеми, досвід, перспективи // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – Серія 19: корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. Вип. 28. 125 с. 5. Лісова Л.І., Опалюк О.М., Глоба О.П. До питання про роботу логопеда в умовах інклюзивного навчального простору // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 18 за ред. М.К. Шеремет – Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. С. 97-111 с. 6. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Київ: Видавнича група «Атопол», 2015. 136 с.
	Інтернет-ресурси: 1. Концепція Нової української школи [https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola]. 2. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 №872 [https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF] 3. Інклюзивна компетентність як складова професійної компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу [http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23642/1/4-15-21.pdf]